

4. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. No 973-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення: 25.10.2019).

Бойко Г.С.

аспірант кафедри менеджменту
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі», м. Полтава, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВРАХУВАННЯ КРИТЕРІЮ ЯКОСТІ ПРИ ОЦІНЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Економічна ефективність управління закладу вищої освіти (ЗВО) є базовою складовою його конкурентоспроможності, оскільки передбачає раціональне використання ресурсів у формуванні вартості освітніх продуктів та забезпеченні їх якості.

Кириллов А., досліджуючи питання підвищення ефективності управління ЗВО, наводить показники ефективності з трьох компонентів – менеджмент якості, інноваційний підхід до управління та інформатизація процесів, які, на його думку, дозволяють розвиватися навчальному закладу в сучасних умовах [4].

Ю. Пушкарьов та О. Латуха для оцінювання ефективності управління ЗВО виділяють лише один критерій – якість освіти, яка дозволяє впроваджувати та створювати новітні технології [9]. Можна стверджувати, що такий підхід ґрунтується на Законі України «Про вищу освіту», де визначено якість вищої освіти як сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або(та) суспільства [8].

Нині науковцями поняття якість освіти визначається як комплексна багатоаспектна категорія.

Так, наприклад, Зінченко В.О. розглядає якість освіти як багатобічну категорію, яка органічно поєднує якісну реалізацію всіх складників навчально-виховного процесу та якість визначених результатів освіти, які відображають інтереси всіх зацікавлених суб'єктів [3].

Ляшенко О.І. визначає якість освіти як багатовимірне методологічне поняття, яке різносторонньо віддзеркалює суспільне життя – соціальні, економічні, політичні, педагогічні, демографічні й інші життєво значущі для розвитку людини сторони життя [6]. Вікторов В.Г. представляє це поняття як багатогранну модель соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток та системи освіти, що реалізує її на певних етапах навчання людини [1].

Виокремлюють три складові якості освіти: якість освіти (якість знань, способів вирішення завдань); якість методів навчання і виховання (організація пізнавальної діяльності, мотивація пізнавальної діяльності, контроль навчальної

діяльності); якість освіченості особистості (засвоєння знань, умінь та навичок, засвоєння моральних норм) [2; 7].

Застосовують такі основні підходи до оцінювання якості освіти: репутаційний (на основі експертних оцінок), результативний (за об'єктивними показниками) і загальний. Кількість підходів може бути більшою: традиційний (престижність ЗВО), науковий (відповідність стандартам), менеджерський (задоволення клієнта), споживчий (споживач визначає якість), демократичний (користь ЗВО для суспільства) [2; 5; 7].

За результатами дослідження встановлено, що існуючим методичним підходам до оцінки ефективності та рівня розвитку ЗВО властивий дискусійний характер.

Переважає більшість існуючих підходів за даною проблематикою ґрунтується на використанні таких інструментів оцінки як метод експертних оцінок (узагальнення думок фахівців-експертів), метод опитування респондентів (отримання інформації від різних груп користувачів освітніх послуг, випускників ЗВО, зацікавлених сторін), методи статистичного та економіко-математичного аналізу (виокремлення та оцінка найвагоміших факторів, які впливають на розвиток та ефективність ЗВО), метод профілів (оцінка за допомогою інтегрального показника), метод рейтингових оцінок (визначення і порівняння показників ЗВО із конкурентами) тощо.

Список використаних джерел:

1. Вікторов В.Г. Управління якістю освіти: соціальн-філософський аналіз: монографія. Дніпропетровськ: Пороги, 2005. 286 с.
2. Єсіна О.Г. Критерії оцінки якості підготовки сучасних фахівців. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: збірник наукових праць. Кривий Ріг: НМетАУ, 2012. Вип. VII. С. 84–90.
3. Зінченко В.О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі: монографія. Луганськ: Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2013. 360 с.
4. Кириллов А.Г. Повышение значений показателей эффективности системы управления вузом. Наукоедение: Интернет-журнал. 2014. №2. URL: <http://naukovedenie.ru/opublikovat—statyu.php>
5. Кісіль М. В. Оцінка якості вищої освіти. Вища освіта України. 2005. № 4 (14). С. 82-87.
6. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти. Педагогіка і психологія. Вісник академії педагогічних наук України. 2005. № 1. С. 5–12.
7. Маркіна І.А., Рибалко Л.А. Система управління якістю в галузі торгівлі організацій та підприємств споживчої кооперації: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 163 с.
8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20170101>
9. Пушкарёв Ю.В., Латуха О.А. Оценка эффективности деятельности современного университета как инновационного вуза. Вестник Новосибирского государственного педагогического университета. 2012. №1. С. 25–31.